

nica, die der natuurkunde, die der natuurlijke historie, in de beginselen der aardrijkskunde, der geschiedenis, der Nederlandsche en Fransche talen, in het hand- en regtlijng teekenen en in de gymnastiek.

»Art. 2. Aan de burgeravondschoon voor voortgezet onderwijs wordt onderwijs gegeven in de rekenkunde en meetkunde, de eerste beginselen der kennis van werktuigen, die der natuurkunde, der scheikunde en der technologie, in de eerste gronden der staathuishoudkunde, in het hand-, regtlijng en bouwkundig teekenen en het bootseren.» — Ter visie.

5) Verzoek van den burgemeester om hem te magtigen een procesverbaal te teekenen, waarbij het bovengedeelte van de Boerthal in het Soepenstraatje door het ministerie van oorlog weder in gebruik aan de gemeente wordt overgegeven. — De gevraagde magtiging wordt verleend.

6) Missive van den rentmeester met berigt, dat J. B. DEGENHARDT recognitie o. a. ter zake de overteekening van de stadsplaats no. 52 heeft voldaan, doch achterwege blijft te voldoen die wegens de overdracht van de stadsplaats no. 45.

In de vorige vergadering is omtrent deze zaak rapport uitgebragt, waarbij de commissie adviseert tot regtsvervolgving te besluiten. De voorzitter stelt voor conform het advies der commissie te besluiten voor zoover de plaats no. 45 betreft.

Nadat de heer CREMERS gevraagd had, of het ook bekend is, of er redenen voor bestaan, waarom het eene betaald is en het andere niet en het antwoord van den voorzitter hierop luidde, dat dit niet blijkt uit de missive van den rentmeester, wordt na eenige redekaveling besloten overeenkomstig het advies der commissie.

7) Missive van den rentmeester, dat door SAP en DEGENHARDT de pachtpenningen niet betaald zijn voor het eerste verlaet te Stadskanaal, met voorstel eene regtskundige commissie te benoemen om te onderzoeken, of er regtsmiddelen zullen aangewend worden. — Besloten eene regtskundige commissie te benoemen, waarvoor door den voorzitter aangewezen worden de heeren OUDEMAN, FEITH en EDELINCK.

Hierop worden de volgende zaken aan de orde gesteld:

1) Verzoek tot eervol ontslag van den heer W. T. MULDER als voogd van het Rood- of Burgerweeshuis, en benoeming van eenen nieuwen voogd.

Door de voogden zijn voorgedragen de heeren: F. LIEFTINCK JR. en J. SANDERS; waarbij door burg. en weth. zijn gevoegd de heeren: A. KAMERLINGH en L. EBBINGE. — Nadat het eervol ontslag verleend was, wordt tot voogd benoemd de heer F. LIEFTINCK, JR., met 14 stemmen; op de heeren KAMERLINGH en SANDERS waren ieder 2 stemmen uitgebragt, 1 in blanco. De heer DE WITT onthield zich van medestemming.

2) Concept-besluit tot aanvulling der begrooting voor 1870. (Kosten der volkstelling). (Ingekomen den 29sten Januarij). — Goedgekeurd.

3) Rekening wegens de administratie der reiniging over 1869. Goedgekeurd.

4) Rekening van den boekhouder bij de Waag en het Boterhuis, over 1869. — Goedgekeurd.

5) Rekening van het pensioenfonds der agenten van politie, over 1869. — Goedgekeurd.

6) Rekening van de kamer van koophandel en fabrieken, over 1869. — Goedgekeurd.

7) Concept-besluit tot het doen van overschrijvingen op eenige begrotingsposten der dienst 1869. (Ingekomen den 29sten Januarij). — Vastgesteld.

8) Voorstel om de verpachting der grasgewassen voor drie jaren te doen plaats hebben. (Ingekomen den 29sten Jan.). — Dienovereenkomstig besloten.

9) Advies van burg. en weth. over het adres der inspecteurs van politie, om ontheffing van deelneming in het fonds voor weduwen en weezen van gemeente-ambtenaren. (Ingekomen den 29sten Januarij).

De voorzitter stelt voor het adres ter behandeling te verzenden aan burg. en weth.

De heer CREMERS acht het twijfelachtig, of de beslissing wel aan burg. en weth. behoort, de beslissing in geschillen, welke aan burg. en weth. opgedragen is, betreft z. i. meer ondergeschikte punten. Er wordt ook gevraagd, dat hun ontheffing wordt verleend, er zijn dus twee punten behandeld en nu acht hij het minder geschikt het adres in zijn geheel aan burg. en weth. te verzenden; hij zoude daarom aan de conclusie wenschen toe te voegen, »voor zooverre het reglement op adressanten toepasselijk is,» dan blijft de vraag omtrent de ontheffing in haar geheel.

De voorzitter merkt op, dat de heer CREMERS twee vragen onderscheidt, de eerste is, of adressanten moeten deelnemen in het pensioenfonds, en die wil hij naar burg. en weth. verwijzen, de tweede vraag betreft het verlenen van ontheffing van art. 2 van het reglement. De voorzitter merkt evenwel op, dat zoo de eerste vraag toestemming beantwoord wordt, dan de tweede vraag geen kwestie meer kan zijn, daar alle gemeente-ambtenaren deelhebers moeten zijn van het pensioenfonds.

Nadat nog de heeren BİSDOM, CREMERS, ROST en MODDERMAN hierover het woord gevoerd hadden, de laatste om het amendement van den heer CREMERS te bestrijden, wordt dit amendement in stemming gebragt en met 12 tegen 8 stemmen aangenomen. (Tegen: de heeren Modderman, van Roijen, de Witt, Edelinck, Slot, Meijer, Feith en de Sitter). De aldus gewijzigde conclusie wordt hierop zonder hoofdlijke stemming aangenomen.

10) Voorstel tot het benoemen van eene commissie tot onderzoek naar de noodzakelijkheid der oprigting van eene burgerschool voor meisjes. (Ingekomen den 29sten Januarij). — Dienovereenkomstig besloten.

Door den voorzitter worden hierop tot leden van die commissie benoemd de heeren DE MONCHY, JORISSEN en VAN STARKENBORGH.

11) Voordragt van curatoren van het stedelijk gymnasium voor de betrekking van leeraar in de staathuishoudkunde.

Door curatoren wordt voorgedragen de heer A. J. W. VAN ROIJEN, kandidaat in de regten aan de hoogeschool alhier. Besloten aan curatoren te antwoorden, dat tegen de voordragt geene bedenkingen bestaan.

12) Tweede suppletoir-kohier voor den hoofdelijken omslag, dienst 1869.

Deze zaak zal met gesloten deuren behandeld worden, weshalve de openbare vergadering wordt opgeheven.

GEMEENTERAAD VAN GRONINGEN.

Zitting van Zaterdag den 19den Februarij.

Aanwezig: de heeren DE SİTER, FEITH, MODDERMAN, OUDEMAN, CREMERS, ALBERDA, GERHARDS, LOHMAN, BİSDOM, VAN SWINDEREN, DE WITT, WOUTERS, DE MONCHY, SANDERS, ROST, TELLEGEN, SWAAGMAN, MEIJER en SLOT.

Afwezig: de heeren VAN ROIJEN, QUINTUS, EDELINCK en JORISSEN. De heeren EDELINCK en VAN ROIJEN hadden berigt, dat zij door afwezigheid, de heer JORISSEN, dat hij door ongesteldheid verhinderd werd de vergadering bij te wonen.

De voorzitter doet mededeeling van de volgende ingekomen stukken:

1) Missive van den heer F. LIEFTINCK JR., berigtende, dat hij de op hem gevallen benoeming tot voogd van het Rood weeshuis aanneemt. — Voor kennisgeving aangenomen.

2) Concept-voorstel tot betaling uit den post voor onvoorziene uitgaven.

Dit voorstel is van den volgenden inhoud: »Gelet op eene mededeeling van burg. en weth., dat terwijjl op de begrooting voor 1869, in hoofdst. I, afd. 3, art. 2, een post van f 800 is uitgetrokken voor schrijf- en kantoorbehoefden, daarop reeds is uitbetaald f 449,17 en nog te betalen overblijft f 431,40;

»overwegende, dat op den genoemden post derhalve een te kort overblijft van f 80,57;

»gezien hoofdst. IX, art. 1 der begrooting voor 1869, heeft besloten burg. en weth. te magtigen uit den post voor onvoorziene uitgaven naar hoofdst. I, afd. 3, art. 2 over te schrijven eene som van f 80,57.» — Ter visie.

3) Concept-voorstel tot overschrijving.

Dit voorstel is van den volgenden inhoud: »Gelet op eene voordragt van burg. en weth. ter zake van eenige uitgaven tot een bedrag van f 39,75, gedaan door den opzigtder stadspolder- en kwelderlanden R. J. ROELORS, besteed voor het doen verrigten van peilingen, opmetingen en andere werkzaamheden, teneinde op last van burg. en weth. een onderzoek in te stellen omtrent eene inpoldering van aanwassen der gemeente, gelegen achter den stads nieuwen polder;

»overwegende, dat op de begrooting voor 1870 geen post voorkomt, waaruit deze uitgaven kunnen bestreden worden en de uitgaven moeten geacht worden te zijn in het belang der gemeente;

»gezien hoofdst. IX, art. 1 der begrooting voor 1870, heeft besloten, dat de betaling der bovenvermelde som van f 39,75 zal geschieden uit den post voor onvoorziene uitgaven, behoudens goedkeuring van ged. staten.» — Ter visie.

4) Voordragt van burg. en weth. over gevraagde ontheffingen van den hoofdelijken omslag. — Ter visie.

5) Verzoek om eene heemstede van M. E. HUININGA te Stads-Musselkanaal. — Op goedkeurend advies van de veencommissie toegestaan onder de gewone voorwaarden, behoudens de goedkeuring van ged. staten.

6) Mededeeling en advies van burg. en weth. ter zake van de verplichting der inspecteurs van politie tot deelneming aan het pensioenfonds voor weduwen en weezen.

Deze mededeeling luidt aldus: »Naar aanleiding van uw besluit van den 9den dezer, waarbij het adres der heeren inspecteurs van politie alhier L. G. VERNEE, J. W. A. STOLK en J. A. VAN TRICHT, strekende, dat zij mogten worden verklaard niet verplicht te zijn tot deelneming in het onderlinge pensioenfonds van weduwen en weezen van gemeente-ambtenaren, of althans ontheven mogten worden van die verplichting, zoo zij al bestond, ter behandeling werd gerenvoijerd aan ons collegie »voor zoover betreft de vraag, of het reglement op dat onderling pensioenfonds, vastgesteld den 17den December 1857 en goedkeurd door den raad bij besluit van den 13den Februarij 1858, op de adressanten toepasselijk is, hebben wij de eer

u mede te deelen, dat naar onze meening dit reglement op adressanten toepasselijk is.

»Art. 2 daarvan luidt aldus: »Ieder ambtenaar, door het gemeentebestuur van Groningen reeds aangesteld of in het vervolg aangesteld wordende, wiens jaarlijksch tractement of andere belooning drie honderd gulden of meer bedraagt, zal gehouden zijn deelnemer te blijven of bij aanstelling deelnemer te worden van dit pensioenfonds, opgericht den 1sten Juli 1834 en waarvan het tot dusver vigerend reglement bij raadsresolutie van den 5den November 1834 no. 3 is goedgekeurd.

»Ieder deelhebber zal van de directie van het pensioenfonds kosteloos ontvangen een bewijs van deelgeregtigheid in het pensioenfonds.»

»Daar uit de gemeentewet, o. a. art. 134, blijkt, dat onder het gemeentebestuur wordt verstaan de raad, de burg. en weth. en de burgemeester en mitsdien de adressanten moeten geacht worden te behooren tot de ambtenaren door het gemeentebestuur van Groningen aangesteld, wier jaarlijksch tractement drie honderd gulden of meer bedraagt, zijn zij gehouden deelnemer te worden van het pensioenfonds.

»Het eerste deel van der adressanten verzoek is dus naar ons oordeel niet voor toewijzing vatbaar.

»Zij hebben echter in de tweede plaats verzoekt van hunne verplichting tot deelneming te worden ontheven, en op dit verzoek hebben wij geene beslissing genomen, omdat op dit verzoek hebben wij geene beslisting genomen, omdat het adres aan ons was gerenvoijerd ter behandeling, voor zoover betreft de vraag, of het reglement op de adressanten toepasselijk is. Wij meenen evenwel u ons advies te moeten mededeelen op dit tweede gedeelte van der adressanten verzoek.

»Daar art. 2 van het reglement alle ambtenaren verplicht tot deelneming en noch dat art. noch eenig ander van het reglement daarop eenige uitzondering toelaat, komt het ons voor, dat zoolang dit reglement bestaat, de raad niet bij magte is een verzoek als dat der adressanten toe te staan.

»Wij geven u derhalve in overweging, dat de raad besluite: »Aan adressanten te kennen te geven, dat zoolang het regl. van den 17den Dec. 1857, goedgekeurd bij resolutie van den 13den Febr. 1858, bestaat, de raad niet bij magte is gunstig op het in de tweede plaats door hen gedaan verzoek te beschikken.» — Ter visie.

Hierop worden de volgende zaken aan de orde gesteld:

1) Advies der veencommissie over het adres van M. Koors, wed. A. A. MAARSINGH, om kwijtschelding van boete. (Ingekomen den 29sten Januarij). — Dienovereenkomstig besloten.

2) Voordragt van burg. en weth. omtrent het hebben van een lokaal in het midden der stad voor het houden der brandwacht enz. (Ingekomen den 29sten Januarij). — Dienovereenkomstig besloten.

3) Advies van burg. en weth. omtrent de adressen van vlashandelaren over een bepaalden beurstijd voor den vlashandel. (Ingekomen den 29sten Januarij). — Dienovereenkomstig besloten.

4) Voordragt van burg. en weth. met concept-besluit tot opheffing van het veer tusschen Ter-Apel, Stadskanaal en Groningen. (Ingekomen den 29sten Januarij).

De heer ROST meent, dat over dergelijke reglementen van veeren gecorrespondeerd wordt met de kamer van koophandelen, hoe dit zij, gelooft hij, dat in allen gevalle de beleefdheid vordert, dat ook eerst haar oordeel over de opheffing gevraagd worde.

De voorzitter antwoordt, dat over dergelijke reglementen gecorrespondeerd wordt met de commissie van art. 166, dat daarover, voor zooverre zij veeren op plaatsen binnen de provincie gelegen betreffen, het gevoelen van de commissarissen van de korenbeurs gevraagd wordt en dat alleen in enkele gevallen ten aanzien van veeren op handelsplaatsen buiten de provincie, zoo als van die op Amsterdam en Rotterdam, omtrent enkele punten wel het gevoelen van de kamer van koophandel is gevraagd. Men heeft daarom begrepen, dat het niet noodig was nu het gevoelen van de kamer te vra-

gen, te meer nu reeds drie gemeentebesturen tot de opheffing besloten hebben, zoodat het veer feitelijk is opgehouden. Hierop wordt overeenkomstig de voordragt tot opheffing besloten.

5) *Voordragt van burg. en weth. omtrent een voorstel van de plaatselijke schoolcommissie over eene nieuwe regeling van de jaarwedden der onderwijzers aan de openbare scholen.* (Ingekomen den 29sten Januarij).

De voorzitter deelt mede, dat het voorstel strekt om in beginsel uit te maken, dat de tractementen verhoogd zullen worden en daar het voorstel tweeledig is, zal hij eerst in behandeling brengen de verhooging van de tractementen der hoofdonderwijzers en in de tweede plaats die van de tractementen der hulponderwijzers.

Bij de behandeling van de verhooging van de tractementen der hoofdonderwijzers vraagt de heer SWAAGMAN, of door de aanneming van het voorstel uitgemaakt zal zijn, dat de tractementen verhoogd zullen worden zooals door de schoolcommissie is voorgesteld.

De voorzitter antwoordt, dat dit de bedoeling is, doch dat later de wijzigingen zullen worden voorgesteld, die dientengevolge in de verordeningen moeten worden gemaakt. Hierop wordt zonder hoofdelijke stemming besloten tot de voorgestelde verhooging van de tractementen der hoofdonderwijzers.

Bij de behandeling van de verhooging van de tractementen der hulponderwijzers zegt de heer SWAAGMAN, dat hij gewenscht had, dat de schoolcommissie had kunnen voorstellen de tractementen voor de eerste klasse op f 500 en die voor de tweede klasse op f 400 te bepalen en niet zooals nu op f 350 tot f 400. Hij wenscht te weten, of de schoolcommissie daarvoor bijzondere redenen heeft, die dit noodig maken, in welk geval hij er in zal berusten, anders zou hij willen voorstellen die tractementen te bepalen op f 500 en f 400.

De heer ALBERDA gelooft daarop wel inlichting te kunnen geven, ofschoon die missschien niet afdoende zal gevonden worden. Men heeft gemeend te moeten tegemoet komen aan de bezwaren van hen, die meenden, dat niet allen een tractement van f 400 behoeften, en dat men bij de menigte sollicitanten ook wel onderwijzers zoude kunnen krijgen voor minder. In de missive van de schoolcommissie is het voornemen reeds te kennen gegeven de hulponderwijzers in twee afdelingen te verdeelen. Men heeft evenwel ook door speling in de tweede afdeling nog meer emulatie willen opwekken, want door mogelijke opklimming van f 350 tot f 400, zou de emulatie en daardoor goed gedrag en flink onderwijs worden bevorderd.

De heer SWAAGMAN dankt voor de gegeven inlichtingen, die echter niet den indruk op hem hebben gemaakt, dat hij geen verandering wenscht. De speling tusschen een tractement van f 400 en van f 500 is voldoende; eene tweede speling van de tractementen van f 350 tot f 400 wil hij liever niet. Hij stelt hierop als amendement voor het minimum van de tractementen der hulponderwijzers niet beneden f 400 te bepalen.

De heer ALBERDA deelt mede, dat hij de redenen heeft medegedeeld, welke in de schoolcommissie gewogen hebben voor het doen van haar voorstel; hij helt echter wel over tot het amendement van den heer SWAAGMAN en zal er zich daarom niet tegen verklaren.

De heer CREMERS merkt op, dat de schoolcommissie, die nog al in aanraking komt met de onderwijzers, met hen ook wel over deze zaak gesproken zal hebben en dat zij de zaak ook wel het beste zal kennen. Nu iemand zich tegen die voorstellen verklaart, acht hij het beter zich te houden aan het voorstel van de schoolcommissie, die dat zeker niet gedaan heeft dan na de zaak rijpelijk overwogen te hebben.

De heer OUDEMAN verklaart tegen het amendement te zullen stemmen, omdat hij de voorgestelde speling in de tractementen wenscht te behouden.

De heer SWAAGMAN wil ook eene speling wel behouden, maar dan op de wijze, door hem voorgesteld.

De heer de MONCHY komt binnen.

Het amendement van den heer SWAAGMAN wordt hierop met 11 tegen 8 stemmen verworpen (*Tegen: de heeren Cremers, Feith, Bisdom, de Witt, Oudeman, Sanders, Tellegen, de Monchy, Slot, Rost en de voorzitter.*)

De heer ROST stelt eene motie van orde voor. Hij kan zich zeer goed vereenigen met het eerste gedeelte van het voorstel, niet zoo met het tweede gedeelte, om de hulponderwijzers in twee klassen te verdeelen; hij gelooft, dat er nog eene derde bestaat, en wel die van ongeschikten. Hij wenscht niemand te beschuldigen, maar wil toch verklaren, dat hij reeds voorlang het voorstel tot ontslag van eenige hulponderwijzers had verwacht. Hetzij nu dat daartegen of bij burg. en weth. of bij de schoolcommissie vrees of bezwaar bestaat, hij laat zulks daar, maar wenscht de zaak aan een eind en stelt daarom als motie van orde voor punt 2 op nieuw in handen van de schoolcommissie te stellen met verzoek haar advies te geven over de vraag, of het niet noodig is eenige hulponderwijzers te verwijderen en door geschikte te vervangen.

De heer ALBERDA zegt, dat de heer ROST in hoofdzaak geen ongelijk heeft, maar hij betwijfelt, of dit punt bij deze gelegenheid ter sprake moet komen. De schoolcommissie erkent ook, dat er hulponderwijzers zijn, die eervol ontslagen moeten worden; zij heeft verleden jaar reeds daartoe voorstellen gedaan, zonder dat daaraan is gevolg gegeven. In het verslag van de schoolcommissie over het vorig jaar komt ook eene periode voor, die op dit punt opmerkelijk maakt. Intusschen ziet hij geen reden, dat dit van invloed kan zijn op het gedane voorstel, terwijl tevens uitstel in dezen zeer onbillijk zou zijn voor de andere hulponderwijzers.

De heer ROST wil gaarne aan den voorzitter overlaten te beoordeelen, of zijn voorstel eene motie van orde is of een amendement of geen van beide en hij zal het terug nemen onder voorbehoud evenwel in de eerstvolgende vergadering daaromtrent een afdoend voorstel in te dienen. Hij gelooft evenwel, dat deze zijne motie wel degelijk eene motie van orde is, maar refereert zich daaromtrent aan het oordeel van den voorzitter. De wijze hoe laat hij gaarne over, maar hij wenscht een stoot aan de zaak te geven.

De voorzitter wil, nu de heer ROST zich op zijn oordeel beroept, als zijne zienswijze mededeelen, dat het voorstel als motie van orde hier wel aan de orde is. Het geldt hier in principe de beslissing over eene verhooging van de tractementen der hulponderwijzers; wordt het voorstel hiertoe aangenomen, dan zullen ook de tractementen verhoogd worden van die hulponderwijzers, die worden bedoeld. Hij gelooft dus, dat de gestelde vraag eerst overwogen dient te worden, voordat men eene schrede verder zet. Hij is het eens met den voorsteller en meent, dat het belang van het onderwijs meer moet wegen, dan dat van de onderwijzers. Men moet eerst onderzoeken, of de personen geschikt zijn de diensten te bewijzen, die men van hen vordert. Hij ondersteunt de voorgestelde motie van orde.

De heer ALBERDA is niet tegen de zaak uit dat oogpunt beschouwd, dat zij tot een meer afdoend resultaat leidt. Hij komt op tegen eene verkeerde opvatting van het voorstel der schoolcommissie. De door hem vernomene beschouwingen over de verhooging van inkomen der hier bedoelde minder geschikte onderwijzers zijn geheel onjuist. De voordragt strekt om verhooging te verleenen aan de onderwijzers, die het waardig zijn, in de eerste klasse van f 500 te worden geplaatst, in de tweede categorie van f 400 en f 350 zullen de anderen komen of blijven, zij zullen niet opklimmen, maar kunnen blijven op het tractement, waarop zij staan, want f 350 genieten ze nu ook.

Wat de zaak aangaat, dat men meer het belang van het onderwijs dan dat van de onderwijzers in het oog moet hebben, hij wil gaarne herhalen, dat dit steeds het streven van de schoolcommissie is geweest en hij gelooft, dat men bij nader onderzoek zal zien, dat de schoolcommissie de verhooging heeft voorgesteld niet om de personen, maar om het onderwijs. Zal men nu nog weer aan de schoolcommissie vragen, wat zij zelve reeds gevraagd heeft. Om het spoedvereischende is dit minder wenschelijk.

Hetgeen de heer ROST bedoelt kan buitendien plaats hebben, daar de schoolcommissie in dezen reeds haar pligt heeft gedaan.

De heer CREMERS meent, dat er reden is om de motie te ondersteunen. De heer ALBERDA zegt, dat de hulponderwijzers, die het niet verdienen, op f 350 blijven; dit bewijst dus, dat het goed is, dat het amendement van den heer SWAAGMAN niet aangenomen is, waarvoor de heer ALBERDA

zich evenwel verklaard heeft; hij wenscht daarom de motie te ondersteunen; er heerscht eenige duisternis in de zaak, waarom het veel beter is, dat zij nader worde onderzocht.

De heer ALBERDA geeft de reden op, waarom hij het amendement van den heer SWAAGMAN niet bestreden heeft, hij wenscht te doen blijken van zijn gevoelen, dat een tractement van f 400 voor een hulponderwijzer nooit te veel is.

De heer FEITH kan zich niet vereenigen met de motie van orde. Hij is het met den voorsteller eens in de hoofdzaak, maar is van gevoelen, dat de zaak niet in verband staat met haar, die in behandeling is. Het gevolg er van zoude zijn, dat de verhooging van de tractementen zoude uitgesteld worden tot heen ter tijd dat de ongeschikten uit de dienst ontslagen zullen zijn.

De heer SWAAGMAN denkt er even zoo over als de vorige spreker, hij wil het uitstel voorkomen en zal daarom tegen de motie stemmen, te meer omdat de voorsteller gezegd heeft, dat hij later toch een voorstel zal doen, indien zijne motie mogt vervallen.

De heer BISDOM wenscht een paar inlichtingen te vragen. Hij vraagt nu, of er niet eenigen tijd geleden sprake van is geweest op voordragt van de schoolcommissie aan drie hulponderwijzers ontslag te verleenen en wachtgeld en of die drie niet tegenwoordig nog in dienst zijn en eene bezoldiging genieten van f 350. Zoo die vragen bevestigend beantwoord worden, zal hij tegen de motie stemmen.

De voorzitter zegt, dat hij de gevraagde inlichtingen niet zal kunnen geven, tenzij de deuren gesloten worden, omdat de zaak, waarop bedoeld wordt, in eene besloten vergadering behandeld is, waarover geheimhouding is opgelegd. Hij zal daarom voorstellen de zaak verder in besloten vergadering te behandelen na afloop van de openbare zitting.

De heer BISDOM verklaart tevreden te zijn met het ontvangen antwoord. Hij had aanleiding gevonden tot het doen van zijne vragen, omdat hier reeds in de openbare vergadering gezegd was, dat er hulponderwijzers zijn, die ongeschikt zijn voor hunne betrekking en op dien grond tot bekomen van eervol ontslag waren voorgedragen; hij vermeent, dat op gronden door den heer FEITH ontwikkeld de motie van orde moet worden afgestemd.

De heer MODDERMAN wil denzelfden weg op als de heer ROST; hij verschilt alleen met hem in den vorm en geeft hem in overweging, of het wel juist gezien is om, door eene motie van orde, het voorgesteld beginsel, als het ware, afhankelijk te maken van het door hem verlangd onderzoek. Men verlieze niet uit het oog, dat *nog niet* voorgesteld is het beginsel reeds in toepassing te brengen, doch daaromtrent een nadere voordragt te gemoet gezien kan worden. Men noodige burg. en weth. uit bij die voordragt de resultaten van hun onderzoek aan 's raads oordeel te onderwerpen. Dan blijft het beginsel onafhankelijk van de vraag, door den heer ROST besproken, en deze zal volkomen zijn doel bereiken. Hij late dus de motie van orde varen en stelle een amendement voor, dat de strekking heeft om meerbedoeld onderzoek uit te lokken. Zoo als het voorstel nu ligt, zou de verhooging van de tractementen eenigermate afhankelijk gemaakt worden van een nader onderzoek, wat de geachte voorsteller evenwel met zijne motie blijkbaar niet bedoeld heeft.

De heer ROST dankt den heer MODDERMAN en zegt, dat hij genegen is zijne motie te wijzigen in den vorm van een amendement en hij stelt alsnu voor als derde punt van het voorstel te besluiten burg. en weth. uit te noodigen den raad te adviseren op de vraag: of het in het belang van het onderwijs niet wenschelijk is, dat eenige hulponderwijzers worden verwijderd en door geschikte vervangen.

Nadat de heer SWAAGMAN aanmerking gemaakt had op de uitdrukking, »verwijderen», waarvoor hij liever een minder bar woord, b. v. »eervol ontslag» wilde gelezen hebben en dit denkbeeld nog door de heeren CREMERS en ROST besproken was, welke laatste meende, dat »verwijderd» was een verstaanbaar Hollandsch woord, werd het amendement van den heer ROST zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

De aldus gewijzigde conclusie wordt hierop mede zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

6) *Voordragt van burg. en weth. betreffende eene verordening op de benoeming van de voogden van gasthuizen.*

(Voorstel van den heer ROST den 27sten Maart 1869, adwies van burg. en weth. den 26sten April 1869, aan de orde gesteld den 31sten Mei 1869 en mededeeling van burg. en weth. den 11den December 1869).

Op de vraag van den voorzitter aan den heer ROST, of hij, nu burg. en weth. in de nieuwe door hen overgelegde verordening het door hem ingediende amendement gedeeltematig hebben overgenomen, er op staat, antwoordt de heer ROST, dat hij het wenschelijk acht, dat de concept-verordening van burg. en weth. nu in discussie worde gebragt.

De voorzitter merkt op, dat art. 1 luidt zooals door den heer ROST is voorgesteld.

De heer CREMERS merkt op, dat eenige woorden in het voorgelezen artikel anders luiden dan in het gedrukte concept. Dientengevolge ontstaat eenige discussie over den loop, dien deze zaak genomen heeft, waaruit blijkt, dat ten slotte de concept-verordening op nieuw gewijzigd door burg. en weth. ter visie is gelegd.

De heer TELLEGEN wenscht, nu er over de gasthuizen gehandeld wordt, een enkel woord daarover te zeggen. Vroeger heeft hij gevraagd, of het wel gewettigd is, dat al de plaatsen in die gasthuizen aan één kerkgenootschap worden gegeven? Burg. en weth. hebben daarop de goedheid gehad eene memorie over de gasthuizen ter visie te leggen, en daaruit kon men zien, dat er gasthuizen zijn, althans onder die, welke voor de reductie van 1594 gesticht zijn, waar deze regeling niet te verdedigen is. Het is te verwonderen, dat die maatregel reeds zoolang is toegepast, hoewel er sedert 75 jaren geen reden voor is en er, gerekend naar de laatste volkstelling, 10 000 ingezetenen daardoor worden uitgesloten. Spr. had zich voorgesteld, dat de voogden van de betrokkene gestichten daarin zelf eenige verandering zouden hebben gebragt, en heeft zich daarom onthouden er weder over te spreken. Maar nu hij in de stukken gezien heeft, dat de gemeenteraad het oppertoezicht over de gasthuizen heeft, de raad, die voor alle ingezetenen gelijkelijk moet zorgen, voelt hij zich voorgesteld, dit punt nog eens aan te roeren. Hij zal er geen voorstel van maken, hij wil liever wachten, dat een zich langzaam uitbreidend gevoel van billijkheid hierin verandering bringe en dat het gebeuren zal, daar is hij zeker van, evenals het ook in andere steden van ons land is geschied.

De heer CREMERS wil alleen vragen: hoe moet volgens de wettelijke voorschriften de wijze van benoeming en aftreding worden bepaald? Hij heeft aanmerkingen op grond van de gemeentewet. Zoo de raad de voogden benoemen zal, dan moet uitgemaakt worden, welke bevoegdheid de raad heeft om voogden te benoemen in de verschillende godshuizen. De verordening zal nu worden vastgesteld, nadat door burg. en weth. een staat is ingeleverd; hij had liever gezien, dat er geen staat geweest ware dan deze, het is nu een valsche toestand; er kan geen besluit omtrent dien staat genomen worden en door stil te zwijgen geeft men toch te kennen, dat de staat goed is. Hij wijst hierop eenige onjuistheden aan in den staat van gasthuizen voorkomende, o. a. omtrent het Mepschen-gasthuis. Hij zou het wenschelijk achten, dat er besloten werd, dat er eene lijst van de verschillende gasthuizen werd zamen-gesteld en vastgesteld, waarbij werd omschreven, bij welke de raad het regt van benoeming heeft en bij welke niet, en dat dienovereenkomstig het reglement werd vastgesteld.

De voorzitter zegt, dat de heer CREMERS burgemeester en weth. min of meer in verlegenheid brengt. Burg. en weth. hebben gezegd, dat zij het onnoodig rekenden, dat eene lijst van de gasthuizen werd vastgesteld, omdat de wet de zaak regelt en de stichtingsbrieven. Bij de stichtingsbrieven der gasthuizen is het regt tot benoeming der voogden of aan den raad gegeven of aan een ander of er is niets omtrent deze zaak bepaald, en in dat geval is de benoeming door de wet geregeld, dan heeft de raad het regt der benoeming. Een derde geval is, dat de stichtingsbrief alleen de goedkeuring van de benoeming aan het gemeentebestuur opdraagt. Nu hebben burg. en weth. juist op 't verlangen van den heer CREMERS ondersteund door den heer ZEPER de naar hun oordeel overbodige lijsten gemaakt en overgelegd, en deze komt nu en zegt, dat het beter was, dat ze er niet waren. Burg. en weth. geraken daar-

door in eene moeilijke positie. Omtrent de lijsten wordt echter niets voorgesteld, alleen de verordening is in behandeling, die niets praëjudicieert. Meent echter de heer CREMERS, dat er nog eene bijzondere lijst moet worden vastgesteld, dan moet hij in dien zin een zelfstandig voorstel doen. Nu is echter die lijst niet in behandeling en moet de bespreking daarvan aangemerkt worden als buiten de orde.

De heer CREMERS merkt op, dat hij volstrekt niet bedoeld heeft burg. en weth. in verlegenheid te brengen. Hij heeft op hunne handelwijze geene aanmerking willen maken. Maar er is hier bovendien een misverstand. De voorzitter zegt, dat de lijsten zijn overgelegd ook op verzoek van spr. en dat deze nu daarvan een wapen maakt tegen burg. en weth. Dit is echter niet het geval. De heer ZEPER heeft daarop aangedrongen. Wel heeft spr. vroeger van eene lijst gesproken, zooals uit het raadsverslag blijkt, maar hij heeft daarmede de lijsten bedoeld, die ook door den heer ROST bedoeld zijn door den raad vast te stellen. Het was den heer ZEPER zeker niet om te doen alleen zijne nieuwsgierigheid te bevredigen, maar zijne bedoeling was, dat eene lijst zoude worden vastgesteld door den raad. De voorzitter zegt, dat hij later een voorstel kan doen. Spr. gelooft, dat het beter is, dat de wijze van benoeming wordt vastgesteld na gedaan onderzoek. Indien het voorstel van het dagelijksch bestuur doorgaat, dan worden daardoor de lijsten goedgekeurd, die nu zijn overgelegd en het zou kunnen blijken, dat op de lijst gasthuizen voorkwamen, waarvoor de benoeming niet kan geschieden als nu geregeld wordt. Hij zou daarom wenschen, dat eerst de lijst werd vastgesteld en dat men dan de benoeming regelde.

De heer ROST zegt, dat er in zijne concept-verordening een artikel voorkwam, waarin naast de wijze van benoeming der voogden ook die der beambten wordt omschreven. Burg. en weth. zeggen, dat indien zich 't geval voordoet, dat een beambte moet worden benoemd, er nog tijd genoeg zal zijn. Hij acht het echter wenschelijk, dat daarin reeds nu worde voorzien; hij gelooft, dat op dit oogenblik de noodzakelijkheid daartoe bestaat; zoo hij zich niet vergist, is er in het Mepschen gasthuis een beambte, belast met de administratie, het is wenschelijk, dat de benoeming van dien beambte geregeld wordt, ook voor de toekomst. Zoo zouden ook andere voogden kunnen meenen een administrateur te moeten aanstellen. Voor ondergeschikte beambten acht hij eene regeling onnoodig. Spr. stelt dus voor ook nog een artikel op te nemen regelende de benoeming van gesalarieerde beambten belast met het beheer.

De voorzitter stelt voor dan art. 2 der concept-verordening als art. 5 in deze verordening van den heer ROST over te nemen, daar dit artikel naar zijne schatting niets praëjudicieert.

De heer ROST weet wel, dat vroeger door de voogden van 't Rode Weeshuis bezwaar is gemaakt. Zij meenden, dat ook de mindere beambten van de bank van leening door den raad zouden worden benoemd. Maar dit is niet bedoeld, daar de benoeming dezer beambten bij koninklijk besluit is geregeld; overigens beschouwt hij de bank van leening niet als eene instelling, die men met den naam van Godshuis of liefdadige instelling kan betitelen.

Op de vraag van den voorzitter, of nog iemand 't woord verlangt, merkt de heer SWAAGMAN nog aan, dat er aan eenige gasthuizen kerken zijn verbonden, waarin organisten en andere beambten moeten worden benoemd. Hij vraagt, of deze ook behooren tot de beambten door den heer ROST bedoeld. Wanneer er in 't algemeen gezegd wordt: beambten, dan kunnen er wellicht moeilijkheden ontstaan.

De voorzitter zegt, dat hij het voorstel niet zal bestrijden, daar het volgens zijne meening vrij onverschillig is, of 't voorstel al dan niet wordt aangenomen. Burg. en weth. hebben het artikel niet overgenomen, omdat er zoodanige beambten niet bestaan. De eenige beambte, op wien het van toepassing zou kunnen zijn, is de boekhouder van het Mepschen gasthuis. Maar ook op dezen is het misschien niet van toepassing. Volgens den stichtingsbrief moet deze door den voogd worden benoemd. Maar dit gasthuis verkeert in eene overgangperiode. De erfvoogd ontbreekt en er is nu een administrerend voogd, die dezelfde bevoegdheid moet hebben als de eerste. Overigens ziet hij er geen bezwaar in

een beginsel vast te stellen, dat niet schaad, als het dan ook al geen toepassing zal vinden. Hij stelt de aanneming voor van art. 2 als art. 5 der conceptverordening.

Daartoe wordt zonder hoofdelijke stemming besloten. De voorzitter stelt nu voor de verordening zóó gewijzigd vast te stellen, en wel bij hoofdelijke stemming, daar er verschil van gevoelen is.

De heer ROST zou wenschen, dat de verordening nu nog eens in het geheel werd gelezen.

De secretaris leest daarop de gewijzigde verordening voor. Zij luidt als volgt:

VERORDENING
bepalende de wijze van benoeming door den raad der gemeente Groningen van de leden van het bestuur der Godshuizen en andere instellingen van liefdadigheid.

»Artikel 1. De leden der besturen van Godshuizen en instellingen van weldadigheid in de gemeente, wier benoeming aan den raad behoort, worden, tenzij de stichtingsbrief daaromtrent iets anders bepaalt, gekozen uit eene voordragt van vier personen, door burg. en weth. aangewezen.

»De leden van bestuur kunnen aan burg. en weth. eene aanbeveling van twee personen inzenden, die door burg. en weth. met hunne voordragt aan den raad wordt overgelegd.

»Art. 2. Om de twee jaren, voor de eerstemaal met den 30sten April 1870, treedt één lid van ieder bestuur af, volgens eenen rooster door den raad, op voordragt van burg. en weth., vast te stellen. De aftredenden zijn dadelijk herkiebaar.

»Art. 3. Hij, die ter vervulling van eene tusschentijds openvallende plaats is benoemd, treedt af op het tijdstip, waarop degene, in wiens plaats hij benoemd is, zoude hebben moeten aftreden.

»Art. 4. De vroeger door den raad benoemde thans in functie zijnde voogden behouden hunne bediening totdat zij, volgens den in art. 2 bedoelden rooster, moeten aftreden.

»Art. 5. De benoeming van beambten geschiedt in ieder geval uit eene voordragt van een dubbeltal door het bestuur der betrokken inrigting in te zenden:

»a. Onder de beambten worden niet gerekend de binnenvader en moeder, onder welke benaming ook, en het overige ondergeschikt dienstdoend personeel.

De heer CREMERS zegt, dat de voorzitter hoofdelijke stemming verlangt wegens verschil van gevoelen. De eenige, die bezwaren had tegen 't reglement, is spreker. Maar hij wenscht geene hoofdelijke stemming, te minder, daar de voorzitter de goedkeuring van de verordening heeft losgemaakt van de goedkeuring van de lijst.

De voorzitter wenscht toch eene hoofdelijke stemming wegens het gewigt der zaak.

Met algemeene stemmen wordt daarop de voordragt aangenomen.

7) Mededeeling van burg. en weth. over de opheffing der boomkwekerijen in de gemeente. (Ingekomen den 11den December).

De heer WOUTERS heeft tot zijn spijt gezien, dat er door den bouwmeester eenige bezwaren zijn gemaakt, die aanleiding kunnen geven, dat het besluit van den raad wordt tegengewerkt en dat de opheffing van de boomkwekerijen in de gemeente zal worden uitgesteld tot over 5 jaren of totdat het Zuiderdiep zal zijn gedigt. Hij zoude gaarne zien, dat er eerder uitvoering aan het voorstel tot opheffing werd gegeven. De bouwmeester heeft aangevoerd, dat de boomen om met vrucht verplaatst te worden, minstens 5 jaar in de kwekerij moeten hebben gestaan, m. a. w., dat eene vroegere verplaatsing in het nadeel der boomen zou zijn. Deze bewering heeft hem bevreemd, daar hij meende, dat jonge boomen beter konden verplaatst worden dan oude; hij heeft daarover een deskundige geraadpleegd, die ook van oordeel was, dat het wenschelijk was, dat de jonge boomen zoo spoedig mogelijk werden verplant en wel in den nazomer; ook heeft hij op zijne vraag, of het wenschelijk was, als het Zuiderdiep bestraat werd, daar die boomen te plaatsen, die 5 jaren gestaan hebben, tot antwoord bekomen, dat het beter was dan daar boomen te planten van 25 à 30 Ned. dm. dikte, dus zoodanigen als nu in de kwekerij staan.

Hij kan zich daarom niet vereenigen met het advies van den bouwmeester en stelt voor het in handen te stellen van de commissie van openbare werken om daarop te adviseren. Dienovereenkomstig wordt zonder hoofdelijke stemming besloten.

8) Rekening van de begrafenisregten over 1869. — Goed-gekeurd.

9) Voordragt van burg. en weth. over eene wijziging in de lessen in de staatshuishoudkunde aan de gemeentelijke burgerscholen. (Ingekomen den 9den Februarij). — Dienovereenkomstig besloten.

10) Voorstel van den burgemeester tot wijziging van het dienstreglement voor de agenten van politie.

Daar de stukken op deze zaak betrekking hebbende in 't ongereede schijnen te zijn geraakt, stelt de voorzitter voor het advies te hooren der regtsgeleerde commissie in de zaak van H. SAP.

Bij monde van den heer OUDEMAN wordt hierop rapport uitgebragt van eene regtskundige commissie, welk rapport van den volgenden inhoud is:

»De raad heeft de ondergeteekenden gecommitteerd tot het geven van een regtskundig advies over eene regtsverordening, door de gemeente in te stellen tegen H. SAP en J. B. DEGENHARDT, die nalatig zijn in het betalen van de verschuldigde pachtpenningen van het eerste verlaat te Stadskanaal.

»Uit de ten dien einde aan ons overgelegde stukken blijkt, dat op den 24sten Augustus 1866 door den wethouder mr. H. O. FEITH, als daartoe door burg. en weth. dezer gemeente gecommitteerd, eenige perceelen zijn verhuurd voor den tijd van drie jaren, beginnende met den 1sten Mei 1867 en eindigende den 1sten Mei 1870 en daaronder als perceel II het verlaat en verlaatshuis in de vijfde 100 roe oostkant te Stadskanaal, met eene boerenbehuizing, het regt van tolheffing, de bediening der brug en het gebruik van eenige aldaar nader aangeduide landerijen. Van dit perceel is hoogste bieder geworden HENDRIK SAP, verlaatsmeester, wonende te Stadskanaal, als huurder, en JAN BERENDS DEGENHARDT, verveener, wonende te Stadskanaal, als medehuuder, voor eene jaarlijksche huur van f 8100, welke het van deze verhuuring opgemaakt procesverbaal hebben geteekend.

»Volgens art. 5 der gestelde voorwaarden zullen de huurders de huurpenningen moeten voldoen in handen en ten kantore van den rentmeester der Stadsveenen in twee gelijke halfjarige termijnen, den 1sten November en den 1sten Mei. De rentmeester heeft in Januarij l.l. aan burg. en weth. kennis gegeven, dat de bedoelde pachtpenningen, verschenen den 1sten November 1869, nog onbetaald waren gebleven. Gemelde SAP en DEGENHARDT zijn toen op den 17den Jan. 1870 door burg. en weth. aangemaand om die betaling binnen 8 dagen te bewerkstelligen, bij gebreke waarvan de invordering in regten zou vervolgd worden; doch hebben daaraan niet voldaan.

»Wij adviseren den raad, onder goedkeuring van ged. staten, te besluiten om tegen H. SAP en J. B. DEGENHARDT, als huurder en medehuuder van het 1ste verlaat te Stadskanaal, te procederen tot invordering der huur of pacht ter som van f 4050, verschenen den 1sten November 1869." — Ter visie.

Daar de stukken omtrent punt 10 nog niet aanwezig zijn besluit de raad op voorstel van den voorzitter eerst te hooren het rapport der centrale afdeling over de plannen tot het aanleggen der straten, waartoe de deuren worden gesloten.

Na afloop van de zitting met gesloten deuren komt in behandeling

11) De voorstellen van den burgemeester tot wijziging van het dienstreglement voor de agenten van politie.

De beide voorgestelde verordeningen zijn de volgende:

VERORDENING
regelende de inrigting der politie te Groningen.

»Art. 1. Onder den burgemeester wordt de gemeente-politie uitgeoefend door:
een commissaris,

drie inspecteurs,	
drie agenten van politie der 1ste klasse	
zes » » » » 2de »	
vijftien » » » » 3de »	
zesenzestig » » » » 4de »	

»Daarenboven worden nog aangesteld tweeëntwintig agenten van de 5de klasse om in geval van ziekte of beletsel van agenten van hoogere klasse dienst te doen.

»Laatstgenoemde agenten strekken tevens tot het verleen van bijzondere hulp, wanneer die door ingezetenen tot bewaking van eigendommen of tot handhaving van orde en tot het voorkomen van ongeregelheden, in hun eigen belang, verzocht wordt.

»Art. 2. De inspecteurs en de agenten der drie hoogste klassen doen dienst zoowel bij nacht als bij dag.

»In den regel doen de agenten der 4de klasse alleen des nachts, die der 5de klasse alleen bij plaatsvervulling van agenten der 4de klasse dienst. De agenten der 4de klasse zullen echter op bevel van den burgemeester kunnen worden opgeroepen tot het doen van dienst bij dag, die der 5de klasse ook om gezamenlijk met de agenten der 4de klasse zoowel bij nacht als bij dag dienst te doen.

»Art. 3. Als bezoldiging genieten:

de commissaris eene jaarwedde van f	
de inspecteurs ieder	- 900
de agenten der 1ste klasse ieder	- 600
» » » 2de » » »	- 500
» » » 3de » » »	- 450
» » » 4de » » »	- 105

de agenten van de 5de klasse genieten geene vaste bezoldiging, maar bij tijdelijke in diensttreding de bezoldiging, die aan de agenten der 4de klasse wordt toegekend.

»Art. 4. Een der inspecteurs van politie, om welke reden ook, geen dienst doende, wordt in de dienst door den commissaris, onder goedkeuring van den burgemeester, voorzien.

»Een der agenten der drie hoogste klassen, om welke reden ook, geen dienst doende, kan worden vervangen door eenen door den commissaris van politie aan te wijzen agent van de klasse volgende op die, tot welke de te vervangen agent behoort.

»De agent, die aldus bij plaatsvervulling voor een agent van hoogere klasse de dienst waarneemt, geniet gedurende den tijd, dat hij dezen vervangt, diens bezoldiging, zoo echter dat een gedeelte van den dag voor een geheel dag zal worden gerekend.

»Art. 5. De agent der 5de klasse, die bij plaatsvervulling voor een agent der 4de klasse dienst doet, geniet tot belooning het tractement van dezen over den tijd dat hij hem vervangt.

»Art. 6. Wanneer een agent van de 4de en 5de klassen op bevel van den burgemeester volgens art. 2 buitengewoon worden opgeroepen en in dienst gesteld, genieten zij voor die buitengewone dienst f 1 per dag.

»Art. 7. De jaarwedde van den commissaris en die van de inspecteurs worden aan hen uitbetaald, ter hunner keuze, iedere maand of iedere drie maanden.

»De bezoldiging der agenten wordt iedere maand aan hen uitbetaald en wel in dier voege, dat zullen ontvangen:

»de agenten der 1ste klasse iedere maand f	47,50;
»de agenten der 2de klasse, de eerste elf maanden f	39,58,
de laatste maand f	39,62;
»de agenten der 3de klasse, de eerste elf maanden f	35,62,
de laatste maand f	35,68;
»de agenten der 4de klasse, de eerste elf maanden f	8,33,
de laatste maand f	8,37;

»terwijl het overige van het tractement in het pensioenfonds der agenten van politie zal worden gestort.

»Art. 8. Voor de gevallen bedoeld in de artikelen 4 en 5 zal het tractement bij den dag worden berekend als volgt:

voor een agent der 1ste klasse f	1,56
» » » » 2de » » »	1,30
» » » » 3de » » »	1,17
» » » » 4de » » »	0,83

»Art. 9. Burgemeester en wethouders hebben de bevoegdheid om aan agenten, welke uit hoofde van ziekte tijdelijk door anderen zijn vervangen, geheel of gedeeltelijk te vergoeden de schade, welke zij door de wegens die vervanging plaats gehad hebbende korting op hun tractement hebben geleden.